

Terra de contrastos econòmics

Els experts consideren que Tortosa ha de ser el punt de referència polític i econòmic de les Terres de l'Ebre, donant joc a d'altres ciutats com Amposta.

Les Terres de l'Ebre tenen un potencial innegable, però han de sortejar massa barres per gaudir-ne. Al dèficit crònic d'infraestructures, cal afegir-hi el fet que en aquest territori la cohesió del model econòmic i social fa aigües, potser a causa d'unes forces centrífugues que impulsen cadascuna de les quatre comarques, el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, a anar a la seva. Penso que cal un lideratge urbà de Tortosa com a capital de les Terres de l'Ebre." La diagnosi la fa el catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Rovira i Virgili Agustí Segarra.

La base hi és, ara cal pastar-la. És cert que a les Terres de l'Ebre encara hi ha molt camp per córrer en els àmbits que caracteritzen la seva activitat, l'agri-

De la central nuclear d'Ascó, a la Ribera d'Ebre, a les petites cooperatives vitivinícoles de la Terra Alta, passant pel turisme de segona residència i els polígons industrials a mig fer del Baix Ebre i el Montsià. L'estructura econòmica de les Terres de l'Ebre és molt diversa, però té en comú una manca d'infraestructures imprescindibles per a l'explosió econòmica que reclama el territori.

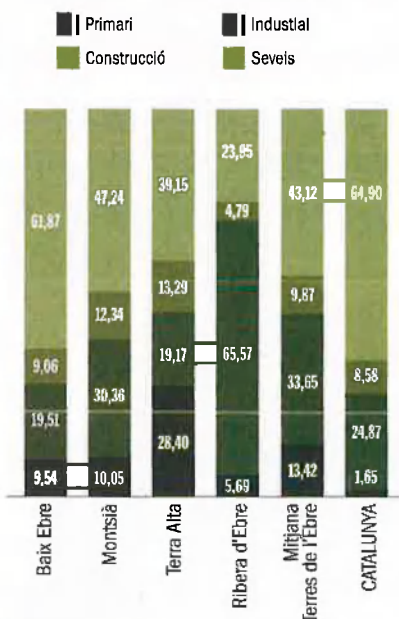
cultura, la indústria, el sector turístic i l'energètic. D'entrada, aquest territori gaudeix d'una localització central a la cruïlla del triangle d'activitat eco-

nòmica delimitat entre el corredor del Mediterrani i el de la vall de l'Ebre (Barcelona-València-Saragossa) i disposa d'una xarxa articulada dels nuclis

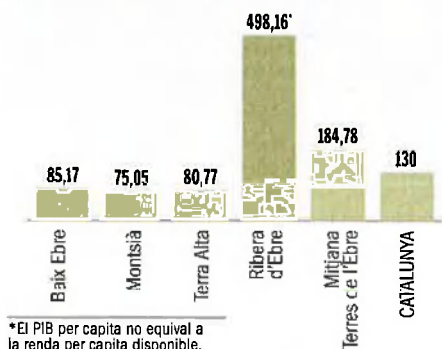
El pes de les Terres de l'Ebre

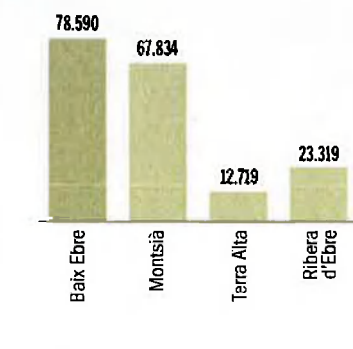
ESTRUCTURA ECONOMICA PER SECTORS, SEGONS EL PERCENTATGE DEL PIB COMARCAL

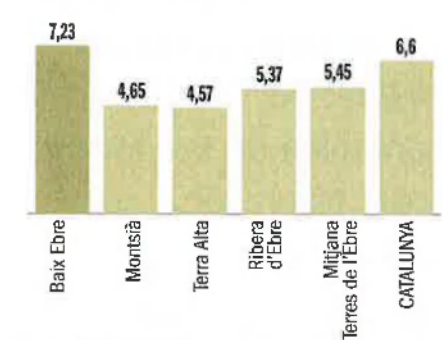
PIB PER CAPITA (UE27= 100)

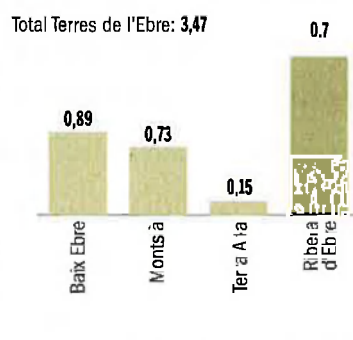
POBLACIO

TAXA D'ATUR EN %

APORTACIO AL PIB CATALÀ EN %

Font: Anuari Econòmic Comarcal de Caixa Catalunya (dades 2006), Idescat i INE (2007)

urbans més poblats i hi té integrats els grans eixos de comunicació viària i ferroviària interregional corresponents als

corredors del Mediterrani i a l'interior litoral. Però el seu caràcter de mercat secundari i la poca població que aglu-

tina, així com una certa distància amb els mercats primaris, que encareix els costos de transport, suposen un fre.

En aquest sentit, cal remarcar el factor negatiu que suposa el cost extraordinari per al transport que implica el peatge a l'A-7, atesos els nivells de congestió habituals a la N-340, així com el caràcter subsidiari dels serveis ferroviaris a les Terres de l'Ebre. D'altra banda, un fre important a la ubicació d'empreses al territori ve donat per l'absència de serveis logístics per al transport de mercaderies. Agustí Segarra considera que aquest factor negatiu es pot invertir "si el territori és capaç de generar massa crítica creant una concentració d'activitat econòmica potent que porti al creixement sostingut i en conseqüència a una inversió pública més elevada".

Si bé la connectivitat amb grans eixos és acceptable, aquesta no ha pogut compensar les mancances greus pel que fa a la comunicació interna entre les comarques de l'interior i les litorals. Carreteres deficientes, inexistència d'una xarxa ferroviària i uns serveis de transport col·lectiu per carretera molt limitats fan que les Terres de l'Ebre estiguin molt més allunyades entre elles del que es correspondria per la distància física real. A més a més, aquest territori ha vist passar de llarg l'Euromed i també el TGV, amb parada només a Tarragona, i mai no s'han escoltat les seves reivindicacions de fer parar alguns combois de tots dos trens a les Terres de l'Ebre. "Més enllà de millores en la xarxa de transport, del tot necessàries, el primer pas és que les comarques defugim el paper sucursalista que sempre han cregut tenir, potser impulsat per la percepció que tenen molts ebrenecs que són el sud del sud", analitza Segarra, que aposta per una capitalitat econòmica i política de Tortosa que "sàpiga donar joc a Amposta".

Pel que fa a l'estructura sectorial de l'economia de les Terres de l'Ebre, l'activitat productiva presenta una gran diversificació. Mentre la Terra Alta és la comarca catalana que té un sector primari amb més pes al seu PIB (un 28,4%), la Ribera d'Ebre, impulsada per l'activitat energètica de les plantes de Flix i Ascó I, és la comarca amb una contribució del sector industrial al seu PIB més elevada (65,57%) de

Infraestructures bàsiques per no ofegar-se

Els trens passen de llarg, les carreteres allunyen físicament les ciutats i el port dels Alfacs queda aïllat. Aquest és el panorama en infraestructures de transport a què s'enfronten les Terres de l'Ebre. Des de la Cambra de Comerç de Tortosa es té clar que, si bé és imprescindible una millora de les comunicacions entre les quatre comarques, és urgent reforçar el posicionament del territori de portes enfora. Entre les principals reivindicacions de la Cambra, pel que fa a la xarxa viària, destaquen el desdoblament de l'eix de l'Ebre, el desdoblament de la N-340-autovia de l'interior (la Jana-el Perelló) i l'autovia del Mediterrani, amb sortida al port dels Alfacs, així com un tercer carril fins al País Valencià. José Luis Mora, president de la Cambra de Comerç de Tortosa, assenyala la importància de "l'activació i funcionament del port dels Alfacs i d'un Logis Ebre, una plataforma intermodal per al polígon Catalunya Sud, a l'Aldea. Necessitem un gran centre de logística per distribuir mercaderies i atreure així empreses", destaca. Pel que fa al tren, la Cambra reclama la parada del TGV a les Terres de l'Ebre i l'ample de via europea fins a l'estació de l'Aldea-Amposta-Tortosa. L'agrupació empresarial lamenta que "ens mesurin amb la mateixa vara que a tots els de la regió, un fet que ens col·loca en una posició desfavorable. Hauríem de tenir uns ajuts que no tenim, mentre que a Castelló hi han entrat diners de la UE a palades", explica José Luis Mora. La Cambra també reivindica la creació d'un port esportiu i d'un camp de golf per revitalitzar econòmicament el territori.

Catalunya. Al Montsià, el clúster industrial al voltant del sector del moble li permet tenir un 30 % de l'activitat vinculada a la indústria, amb un pes relativament baix del sector primari (10 %), i un fort impuls del sector serveis relacionat amb el turisme (47 % del seu PIB). El Baix Ebre, per contra, concentra bona part de la seva activitat en els serveis (61 %) i la indústria (19 %).

Però un sector industrial i terciari relativament poc desenvolupat genera dependència respecte a un nombre reduït d'empreses a les comarques d'interior, que, a més, ofereixen pocs serveis avançats per a empreses. A les comarques de costa, més especialitzades en el sector serveis per a turisme, encara pateixen els efectes d'una dinàmica de subsidiarietat del turisme de les Terres de l'Ebre en relació a la Costa Daurada.

Receptes diferents. A parer d'Agustí Segarra, per establir una estratègia de futur per al territori cal abocar els esforços a "potenciar la coordinació i el lideratge territorial, de manera que les administracions assumeixin la bandera del canvi territorial, fomentar l'accés a recursos tecnològics que incrementin el nivell tecnològic de les empreses, i, finalment, fer una aposta per retenir el talent de joves amb formació que majoritàriament han marxat a Tarragona o a Barcelona a estudiar i ja no han tornat. Les Terres de l'Ebre han estat una terra exportadora de capital humà i ara es troba a faltar aquest capital."

La Terra Alta viu bàsicament de la vitivinicultura, i comença a obrir-se modestament al turisme. Pere Lleonart, economista i director del Gabinet d'Estudis Econòmics, considera que "la Terra Alta encara no ha donat el tomb de la qualitat, que ja ha fet el Priorat, i necessita un canvi d'estratègia, apostant per la qualitat i no la quantitat." Aquest expert també assenyala un segon repte, el de l'energia eòlica: "en la mesura que la comarca interioritzi aquest projecte, pot obtenir-ne moltes sinergies. Es la comarca on es viu amb més virulència el frec entre l'oposició i la necessitat de Catalunya de tenir aquesta energia, i si no són acceptats es perdran moltes oportunitats. La més

important, convertir-se en la comarca capdavantera i, per tant, situar-se al mapa de Catalunya."

En un estudi elaborat pel Gabinet d'Estudis Econòmics sobre l'impacte socioeconòmic dels parcs eòlics a la Terra Alta es destaca també l'oportunitat de formació professional per al jovent, que "hauria de ser l'impulsor d'una diversificació cap a a altres energies sostenibles, perquè a banda de vent té molt de sol; per tant, té moltes oportunitats quant a producció." La Terra Alta també té un repte amb el turisme rural sostenible vinculat a les energies renovables, segons aquest informe.

En el cas del Montsià i el Baix Ebre, la seva localització estratègica des del punt de vista de les comunicacions i la seva dimensió demogràfica els donen una economia més estable. Mentre que l'aposta històrica pel turisme de segona residència comença a fer aigües amb la crisi immobiliària, el potencial industrial de la zona encara es pot explotar molt. A parer de Pere Lleonart, "el factor de disponibilitat d'aigua i de sòl a bon preu i ben localitzat han de servir per atraure implantacions industrials que requereixin aigua." En aquest sentit, assegura Lleonart, el polígon

industrial Catalunya Sud a cavall entre Tortosa i l'Aldea, propietat de l'Inca-sòl, podria ser un gran pol d'atracció. Però per atraure empreses, segons remarca el catedràtic de la URV Agustí Segarra, "cal incidir en algun vector, per exemple el tecnològic, com ja han fet empreses de la Sénia". Per la seva banda, Pere Lleonart sosté que un altre pol econòmic podria passar pels parcs eòlics marítics: "en aquestes comarques es plantejarà aviat la possibilitat d'instal·lar parcs eòlics marítics. Si ho saben negociar correctament, pot ser una gran oportunitat."

La Ribera d'Ebre és potser un capítol a banda. La comarca viu fonamentalment de dues indústries, la central nuclear d'Ascó i l'electroquímica de Flix, que expliquen xifres com que la Ribera d'Ebre tingui un PIB gairebé quatre vegades superior a la mitjana de Catalunya o que els seus habitants gaudeixin d'una renda per capita prou més elevada que la resta d'ebrenca.

En aquestes circumstàncies, tant Segarra com Lleonart veuen difícil que la comarca vulgui intentar un gir en la seva estructura econòmica.

Gemma Aguilera